

Судові та правоохоронні органи України

Навчальна дисципліна “Судові та правоохоронні органи України” вивчає організацію і діяльність судових, правоохоронних та правозахисних органів. Вона є вступом до інших юридичних дисциплін, матеріальних і процесуальних галузей національного права. Без знань про діяльність судових органів, прокуратури, внутрішніх справ, податкових органів та органів безпеки неможливо зрозуміти їх взаємовідносини для забезпечення законності і правопорядку в державі.

Предмет дисципліни

Судова влада

Характеристика судової влади і правоохоронної діяльності, відомості про органи, що здійснюють правоохоронну діяльність та реалізують судову владу, їх структуру і повноваження.

Основи організації

Положення про основи організації, систему, завдання, функції, повноваження і принципи діяльності судових та правоохоронних органів.

Статус посадових осіб

Статус посадових осіб, що працюють у судових та правоохоронних органах, їх права та обов'язки.

Система дисципліни

Загальні питання

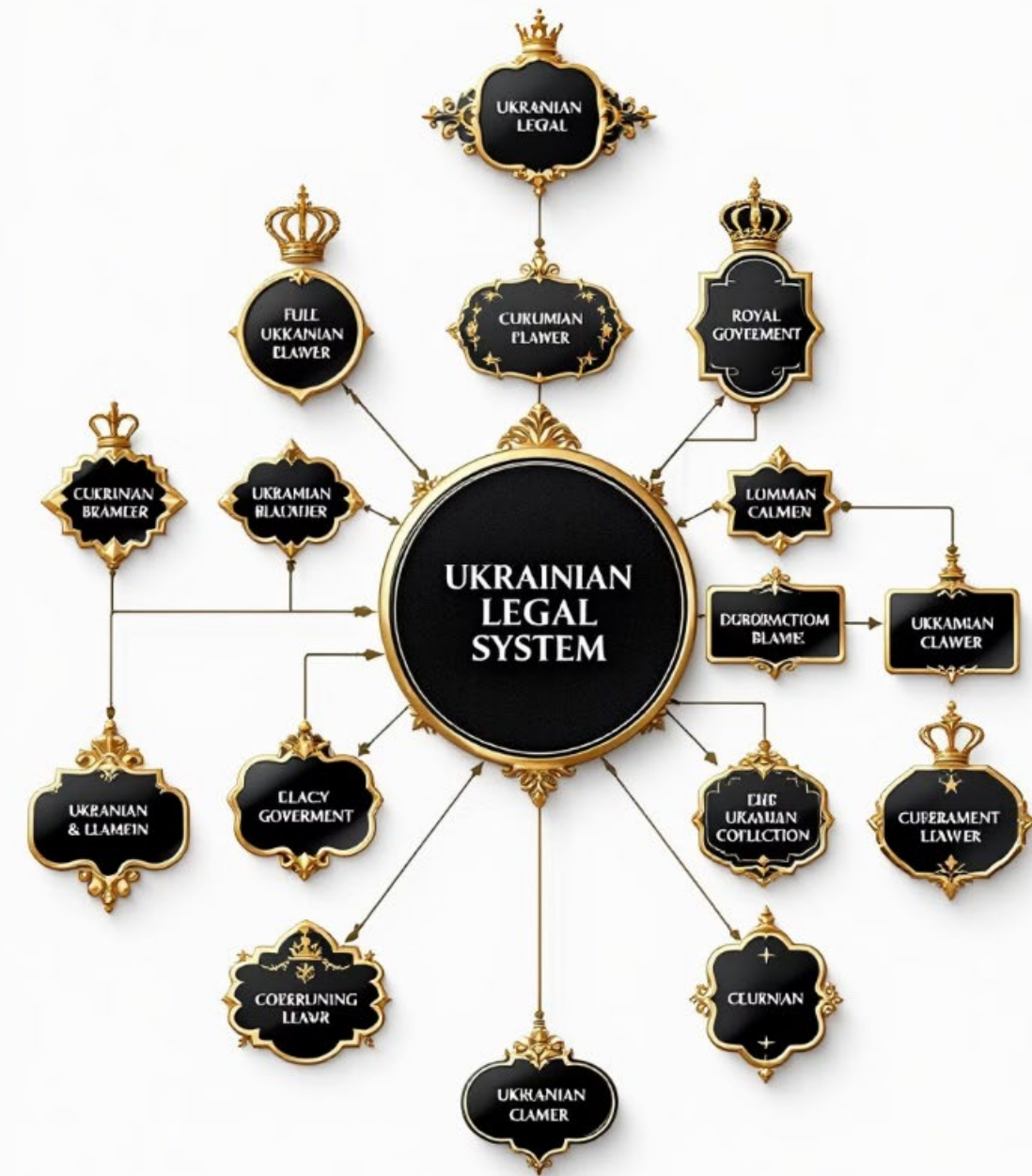
Розгляд загальних питань, пов'язаних із поняттям, змістом і порядком реалізації судової влади.

Правоохоронна діяльність

Вивчення поняття правоохоронної діяльності, характеристика органів, що її здійснюють.

Принципи

Аналіз принципів, що лежать в основі побудови та функціонування правоохоронних органів.

Зв'язок з кримінальним правом

Охоронна функція

Кримінальне право охороняє всі правовідносини у випадку суспільно-небезпечного посягання на них.

Практика застосування

Вивчення норм кримінального закону та практики застосування цих норм правоохоронними органами та судом.

Правові норми

Кримінальне право є системою правових охоронних норм, що є напрямком спрямування правоохоронної діяльності.

Місце дисципліни в системі юридичних наук

1 Дисципліна правового характеру

Вивчаються юридичні установи держави, організовані на основі права.

2 Взаємозв'язок з іншими галузями

Галузі і норми, що визначають будову судових та правоохоронних органів, знаходяться у взаємозв'язку з іншими галузями права.

3 Вступний курс

Дисципліна має характер вступного курсу, який передуює вивченню багатьох наступних.

Сутність правоохоронної діяльності

Діяльність держави та її органів охоплює багато сфер державного та суспільного життя. Одне з центральних місць займає забезпечення правопорядку і законності, захисту прав і свобод людини, охороні прав та законних інтересів державних і недержавних органів, трудових колективів, боротьбі з правопорушеннями та злочинними проявами.

Для більшості державних органів діапазон їх діяльності не замикається на вирішенні названих вище завдань. Забезпеченням безпосередньо законності та правопорядку займається значно менше органів, які існують головним чином для виконання саме цієї ролі. Їх називають правоохоронними органами.

Ознаки правоохоронної діяльності

Юридичні заходи впливу

Застосування заходів державного примусу та стягнення, регламентовані законом.

1

Встановлений порядок

Реалізується у встановленому законом порядку з дотриманням певних встановлених процедур.

3

2

Відповідність закону

Застосовувані юридичні заходи впливу повинні суворо відповідати припису закону чи іншого правового акту.

4

Спеціально уповноважені органи

Реалізація покладається на спеціально уповноважені органи, які комплектуються відповідним чином підготовленими службовцями.

Правоохоронна діяльність: визначення

Правоохоронна діяльність — це така діяльність спеціально уповноважених державних та недержавних органів, яка здійснюється з метою забезпечення дотримання прав та свобод фізичних і юридичних осіб, а також законності та правопорядку шляхом застосування юридичних заходів впливу, в суворій відповідності з законом і при неухильному дотриманні встановленого ним порядку.

Завдання правоохоронної діяльності

Особистість

Захист прав і свобод особистості.

Суспільство

Захист матеріальних і духовних цінностей суспільства.

Держава

Захист конституційного ладу, суверенітету і територіальної цілісності держави.

Правозахисна діяльність

Поряд із правоохоронною діяльністю останніми роками все інтенсивніше розвивається діяльність правозахисна, що супроводжується створенням протягом останніх десятиріч нових інституцій або удосконаленням нормативного регулювання діяльності інших. Правозахисна діяльність містить декілька складників, зокрема, роз'яснення громадянам їх прав і обов'язків; здійсненні правовстановлюючих та правозабезпечувальних функцій тощо.

Суб'єкти правозахисної діяльності

Державні органи

Органи юстиції, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, органи захисту прав споживачів тощо.

Підприємницькі структури

Приватні підприємці та юридичні особи, які надають різного роду юридичні послуги.

Громадські організації

Об'єднання із захисту прав споживачів, інші правозахисні організації тощо.

Основні напрямки правоохоронної діяльності

1

Конституційний контроль

Здійснюється Конституційним Судом України.

2

Правосуддя

Виконується тільки судом в особливому процесуальному порядку.

3

Прокурорський нагляд

Здійснюється Генеральним прокурором України та системою підпорядкованих йому прокурорів.

4

Охорона публічної безпеки і порядку

Покладена на органи Міністерства внутрішніх справ України, і перш за все — на поліцію.

Інші напрямки правоохоронної діяльності

Розслідування злочинів

Діяльність слідчих та дізнавачів з метою розкриття і розслідування кримінальних правопорушень.

Захист прав та інтересів

Здійснюється адвокатурою в формі надання консультацій з правових питань.

Правова робота

Покладена на систему господарських судів та юридичні служби підприємств, установ, організацій.

Громадська діяльність

Здійснюється добровільними громадськими об'єднаннями шляхом надання допомоги правоохоронним органам.

Законність і правопорядок

Першочергове значення і одне з найважливіших місць в діяльності судових та правоохоронних органів посідають законність і правопорядок. Забезпечення законності та правопорядку складає одну з головних функцій діяльності держави. Законність і правопорядок — є важливими складовими всієї політичної системи нашого суспільства.

Законність: принцип державного устрою

Законність — це принцип державного устрою, який полягає у вимозі точного та неухильного дотримання законів усіма організаціями, посадовими особами та громадянами. Зміст принципу законності складає наявність сучасного законодавства, обов'язкове забезпечення верховенства закону та безумовне виконання всіма органами держави, громадськими організаціями, посадовими особами та громадянами приписів законів.

Правопорядок: втілення законності

Принцип законності в реальному суспільному житті знаходить своє втілення у правопорядку. Правопорядок — це система суспільних відносин, які регулюються правом, базуються на законності та при яких забезпечується дотримання законів та інших правових норм.

Правоохоронні органи: гарант правопорядку

Найважливішим гарантом правопорядку та законності є правоохоронна діяльність держави, яка здійснюється через систему державних органів та громадських організацій. Можна сказати, що робота всіх державних органів здійснюється в рамках закону і сприяє утвердженню основ законності та укріпленню правопорядку.

Ознаки правоохоронних органів

1 Демократія та гласність

Створюються на принципах демократії та діють в умовах максимальної гласності.

2 Забезпечення законності

Призначені для забезпечення законності та правопорядку, захисту прав та інтересів громадян.

3 Специфічна компетенція

Наділені відповідними правами та володіють специфічною компетенцією з попередження, припинення правопорушень.

Визначення правоохоронних органів

Правоохоронні органи можна визначити як такі державні установи та недержавні організації, які всією своєю діяльністю на основі закону і у відповідних формах покликані забезпечувати законність і правопорядок, захист прав та інтересів громадян, трудових колективів, суспільства і держави, а також наділені правом у відповідних випадках застосовувати державний примус стосовно осіб, які порушили законність і правопорядок.

Законодавство про діяльність судових, правоохоронних і правозахисних органів

Курс "Судові та правоохоронні органи України" охоплює велику кількість нормативно-правових актів з різних галузей права. На відміну від інших галузей, тут відсутній єдиний базовий нормативний акт.

У рамках дисципліни вивчається сукупність законодавчих актів, що регламентують основи організації та діяльності судових органів, прокуратури, органів внутрішніх справ, служби безпеки, а також адвокатури та інших організацій, які здійснюють правоохоронну та правозахисну діяльність.

Джерела правового регулювання

Закони

Приймаються Верховною Радою України та мають вищу юридичну силу. Конституція України займає провідне місце.

Конституційні положення мають найвищу юридичну силу та є обов'язковими для всіх. Важливо знати положення нормативно-правових актів з питань організації та діяльності судових, правоохоронних і правозахисних органів.

Підзаконні акти

Видаються державними органами на основі та відповідно до законів. Уточнюють та розвивають положення, закріплені в законодавчих актах.

Constitution of Ukraine

Конституція України

1 Основи устрою

Фіксує основи громадського устрою та політичної системи.

2 Держава та особа

Визначає вихідні основи взаємовідносин держави та особи.

3 Права та обов'язки

Закріплює основні права, свободи та обов'язки людини.

Для дисципліни особливе значення мають конституційні положення, які містяться в розділах: II — “Права, свободи та обов'язки людини і громадянина”, VIII — “Правосуддя”, XII — “Конституційний Суд України”.

Важливі нормативно -правові акти

Про прокуратуру

Закон України від 14 жовтня 2014 року.

Про Національну поліцію

Закон України від 2 липня 2015 року.

Про Конституційний Суд

Закон України від 13 липня 2017 року.

Для вивчення дисципліни важливо знати положення та орієнтуватися у змісті цих нормативно-правових актів з питань організації та діяльності судових, правоохоронних і правозахисних органів.

Роль підзаконних актів

1

Уточнення положень

Багато положень, закріплених в законодавчих актах, уточнюються та розвиваються в підзаконних актах.

2

Накази та інструкції

Видаються керівниками правоохоронних міністерств та відомств, але тільки на основі закону.

3

Роз'яснення Пленуму

Керівні роз'яснення, які дає Пленум Верховного Суду України, обов'язкові для судів та інших органів.

CONSTITUTIONS

LEGAL DOCUMENTS

LAW IN NEW COUNTRY

LEGAL BRANCHES OF LAW

BRANCHES OF IN LUDY

INTRINICALITY FOR TUCIALENT DUJICHMOY

INSTRUCTIONS FOR TENTIONS AND MEAM

BRANCHER DOCUMENT OF LAW

LEGAL DOCUMENTS OF LAW

THE YORK MANCIERY LAW

THE RANGUE LOCAL CONTICTION

THE DOVELMENT DURNCR

BRANCHES OF UN DOUNET OF LAW

CONCESSIONS OF MEAND OFF YELER END POYOLUTION

PROHENTION COLLUTION

THE CONSTITUTIONMENT

OF THE LAW

Класифікація нормативних актів

1

Закони та підзаконні акти

Поділ за юридичною силою та значущістю.

2

Шість груп

Розбиття за характером органу, який видає акт.

3

Конституція

Перше місце серед нормативних актів.

Всю систему нормативних актів, які регулюють побудову та діяльність судових, правоохоронних і правозахисних органів, можна поділити на закони та підзаконні акти.

Групи нормативних актів

Важливе місце займають міжнародно-правові акти та міждержавні угоди. Закони, які регулюють діяльність судових, правоохоронних і правозахисних органів, можна умовно розділити на декілька груп.

Значення класифікації

Така система викладення нормативних актів дозволяє правильно зрозуміти характер діяльності і будову судових, правоохоронних і правозахисних органів та підготуватися до вивчення інших юридичних дисциплін.

Класифікація нормативних актів, які вивчаються з дисципліни, залежно від їх значимості, від характеру органу держави, який видав той чи інший нормативний акт, дозволяє правильно зрозуміти характер діяльності і будову судових, правоохоронних і правозахисних органів.